

Dubravka Celinšek
Univerza na Primorskem
dubravka.celinsek@fm-kp.si

Slavistična revija 72/1 (2024): 89–106
UDK 811.163.6'373.42:005
DOI 10.57589/srl.v72i1.4156
Tip 1.01

Mirko Markič
Univerza na Primorskem
mirko.markic@fm-kp.si

Peter Štrukelj
Univerza na Primorskem
peter.strukelj@fm-kp.si

Besedilni kazalniki terminološke negotovosti in sopomenskost ob jezikovnem prevzemanju v menedžmentu

V prispevku prepoznavamo besedilne in leksikalne kazalnike terminološke negotovosti ter načine tega izkazovanja ob prevzemanju in prevajanju tujih strokovnih izrazov. Pri tem se osredotočamo na področje menedžmenta in sorodna področja, vključujoč besedila iz dveh slovenskih revij s področja menedžmenta. Ugotovili smo, da v obravnavanih revijah le mestoma naletimo na besedilne kazalnike terminološke negotovosti in da se terminološka negotovost kaže še skozi terminološke sopomenke (leksikalni kazalnik).

Ključne besede: menedžment, terminološko prevzemanje, anglicizmi, besedilni kazalniki terminološke negotovosti, sopomenke

Textual Indicators of Terminological Uncertainty in Relation to Synonymy in Borrowing from English in Management

The paper examines the textual and lexical indicators of terminological uncertainty and the ways of demonstrating this uncertainty of authors when the terms are borrowed or translated from other languages. In this research, we focus on the field of management and related fields, by including texts from two Slovene journals in the field of management. We established that in the discussed journals we rarely encounter textual indicators of terminological uncertainty, and that the terminological uncertainty is also reflected in terminological synonyms (lexical indicator).

Keywords: management, terminological borrowing, anglicisms, textual indicators of terminological uncertainty, synonyms

1 Uvod

Strokovno izrazje je pomemben element ustvarjanja in razumevanja strokovnih in znanstvenih besedil. Ustrezno izbrano in uvrščeno strokovno izrazje sestavlja pomensko-sporočilno bistvo določenega besedila in pripomore k temu, da je verjetnost, da besedilo doseže svoj namen, večja. To izrazje je specializirano in je povezano le z delom resničnosti, medtem ko je splošno izrazje povezano z vsemi področji življenja (Legan Ravnikar 2009: 50).

Terminologija je v preteklosti izhajala predvsem iz potrebe strokovnjakov in znanstvenikov, da bi poenotili pojme in izrazje s svojega področja ter s tem omogočili strokovno komuniciranje in prenos znanja. Tako je lahko terminologija, npr. z rabo internacionalizmov, celo prestopala jezikovne meje (T. Cabré (2000) v Faber Benítez 2009: 109), čeprav se pomeni v različnih jezikih lahko odmaknejo od izvornega pomena, lahko se zožijo, razširijo, skratka spremenijo. Danes mnogo teh mednarodnih izrazov prispeva angleščina – anglicizmi kot internacionalizmi oz. globalizmi¹ – in sicer pogosto ob prevajanju iz angleščine. Hkrati s prevzemanjem pa v jeziku pogosto soobstajata tujka in domači strokovni izraz.

Kljub temu, da gre za specializiranost teh besed in da bi zato pričakovali za vsak strokovni pojem eno poimenovanje, se tako tudi v strokovnem in znanstvenem jeziku pojavljajo sopomenke. Govorimo torej o terminološki sopomenskosti, ki je lahko leksikalni kazalnik terminološke negotovosti avtorjev. Pri tem so nekatera poimenovanja za isti strokovni pojem rabljena pogosteje kot druga oziroma so bolj zaželeni kot druga. Poleg leksikalnih kazalnikov terminološke negotovosti (sopomenskost) pa v strokovnih in znanstvenih besedilih zasledimo tudi besedilne kazalnike te negotovosti, kot so npr. narekovaji, oklepaji, razlage idr., le-te pa pogosto težko ločimo od besedilnih kazalnikov terminološke natančnosti.

2 Teoretična izhodišča

Z raziskovanjem terminologije se v Sloveniji v prvi vrsti načrtno ukvarja Terminološka sekcija Inštituta za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, poleg nje pa tudi več drugih ustanov in raziskovalcev.²

V prispevku se osredotočamo na anglicizme, in sicer na terminološke anglicizme, natančneje na prevzemanje iz angleščine v strokovnem in znanstvenem jeziku menedžmenta in sorodnih področij. Izpostaviti pa je tudi potrebno, da terminološki problemi niso le poimenovalne narave, saj lahko neuskkljenost obstaja tudi na pojmovni ravni. Ko gre za prevode, je potrebno temu posvetiti vso pozornost, saj lahko pojmovna neuskkljenost obstaja že v jeziku dajalca. Pri tem se lahko opremo na sociokognitivni pristop k terminologiji (Temmerman 2000 v Faber Benítez 2009: 116). Le-ta upošteva razmerja med pojmi in se usmerja v raziskovanje pojmov in njihovih poimenovanj v sobesedilu, na kar smo bili pozorni tudi v naši raziskavi.

Isto strokovno poimenovanje lahko izraža različne pomeni na različnih strokovno-znanstvenih področjih (in tudi ob prehajanju iz jezika v jezik). Govorimo o t. i. široki terminologizaciji – širjenju specializiranega pomena na različna področja (prim. Žele 2012: 60, 145–6). Široka terminologizacija pa omogoča (ponovno) prehajanje tudi v

¹ »Globalizmi niso internacionalizmi v klasičnem smislu – z njimi nimamo (zgodovinskih) izkušenj, te izkušnje živimo sprotno« (Vidovič Muha 2007: 73–81).

² Načrtno se z raziskovanjem terminologije v Sloveniji ukvarjajo tudi na fakultetah, npr. Center za družboslovneterminološko in publicistično raziskovanje na Fakulteti za družbene vede UL, Katedra za leksikologijo, terminologijo in jezikovne tehnologije Oddelka za prevajalstvo na Filozofski fakulteti UL idr.

smer determinologizacije (Žele 2011: 224), ko strokovni izrazi prehajajo v splošno izrazje. Govorimo o t. i. determinologizaciji leksemov. Ti imajo v matičnih strokah status strokovnih izrazov, hkrati pa so se že uveljavili v besedilih, namenjenih splošnim uporabnikom, in se determinologizirali (Žagar Karer, Ledinek 2021: 42).

Ko specializirani termini preidejo na področje splošnega jezika, se lahko njihov pomen nekoliko ali zelo spremeni. Npr. beseda *menedžment* ima v stroki jasno opredeljen pomen, medtem ko je ta pomen v splošnem jeziku lahko ohlapnejši oz. manj natančen. Pogosto pa je ločnico med tema pomenoma težko jasno določiti. *Menedžment*³ je »uporabna znanost, ki uporabnike uči ravnateljevanja in gradi predvsem na organizacijski znanosti« (Rozman idr. 2011: 34). V začetku 20. stoletja se je *menedžment* po pomenu še enačil z upravljanjem, s pojavom večjih organizacij pa se je to spremenilo. Z razvojem organizacije in z ločevanjem lastnikov od *menedžerjev* se je pojavila potreba po novih organizacijskih funkcijah. To so danes: (lastniško) upravljanje, angl. danes »governance«, *menedžment* ali ravnateljevanje, angl. »management«, in izvedba (Rozman, Kovač 2012: 69).

S strokovnim izrazjem področja *menedžmenta* in sorodnih področij se ukvarjajo številni strokovnjaki, raziskovalci in visokošolski učitelji s teh področij ter tudi stanovska društva,⁴ uredniki strokovnih in znanstvenih revij tega področja, člani uredniških odborov teh revij, prav tako pa še prevajalci, tolmači, lektorji in drugi jezikoslovci. Vsi našteti (in še drugi) se pogosto srečujejo s terminološko negotovostjo.

V raziskavi smo iz preučevanega gradiva izpisovali strokovno izrazje ter ob tem prepoznavali različne vrste prevzemanja, in sicer z osredotočenostjo na anglicizme ter besedilne in leksikalne kazalnike terminološke negotovosti v dveh slovenskih revijah *menedžmenta*. Pri tem smo prepoznavali različne načine avtorjev, kako strokovni izraz prevesti oz. prevzeti predvsem takrat, kadar so avtorji negotovi oz. želijo biti natančni.

2.1 Anglicizmi, terminološki anglicizmi in njihovo prevzemanje ter prilagajanje

Tuji jeziki so pomemben dejavnik prevzemanja tudi v slovenskem *menedžmentu*. Ne le da raziskovalci danes prebirajo tujo literaturo in poslušajo strokovne in znanstvene oddaje predvsem v angleščini, v angleščini tudi pišejo in govorijo, v svoji materni jezik pa iz nje vnašajo tuje strokovne izraze. Mnogo tujih, tudi mednarodnih izrazov, tako prispeva angleščina, in sicer pogosto ob prevajanju iz tega jezika. Pri tem pa so prevajalci postavljeni pred sledeči izziv: kako nadzorovati vse večjo prisotnost anglicizmov (Alcaraz Ariza 2000, Furiassi 2012 v Vandewaetere, Vermeiren 2017) in kdaj

³ *Menedžment* oz. ravnateljevanje: [r]avnateljevanje ali ravnanje je organizacijska funkcija in proces, ki usklajuje vsa (enovita in ravnalna) organizacijska razmerja in procese same v sebi, med seboj, v povezavi z okoljem in dinamično, da ločene operacije posameznih izvajalcev ostanejo usklajen člen procesa uresničevanja cilja gospodarjenja; ki uresničuje cilje, politiko in strategije, ki jih okvirno določi upravljanje; ki obsega planiranje poslovanja, planiranje organizacije, uveljavljanje organizacije, kontrolo organizacije in kontrolo poslovanja (Rozman, Kovač, Mihelčič 2011: 185).

⁴ Pri društvu Slovenska akademija za management deluje Sekcija za izrazje.

se odločiti za tvorjenje izraza iz sredstev lastnega jezika ali pa pripisati dodaten pomen že obstoječemu domačemu izrazu.

Pomemben izziv je tudi vprašanje zapisa tujk. V znanstvenem in strokovnem jeziku so se izobraženci nagibali (in se nagibajo nekateri še danes) k prevzemanju tujih besed prek pisnega prenosnika – tuje strokovne izraze naj bi zapisali po tuje (obdržali izvorni zapis v čim večji meri), medtem ko naj bi se besede splošnega jezika prevzemale prek govornega prenosnika (prim. npr. Breznik 1906, Snoj 2005). Vprašamo se, ali bi nam tak način tudi danes lahko vsaj delno pomagal pri zapisu nekaterih tujk iz angleščine; nekateri avtorji se namreč težko odločijo za prilagajanje terminološkega anglicizma jeziku prevzemalcu. Danes so okoliščine seveda drugačne kot v 2. polovici 20. in začetku 21. stoletja. Angleščina tudi v strokovno-znanstveni jezik vedno bolj »prodira« prek obeh prenosnikov, a še vedno predvsem prek pisnega prenosnika. Zaradi tega lahko razumemo nekatere slovenske raziskovalce, ki se upirajo podomačevanju zapisov angleških strokovnih izrazov, tj. prilagajanju zapisa slovenščini, čeprav pravopis to predvideva. Te dileme in »spori« pa so obstajali že v preteklosti: »spori med privrženci ohranjanja prvin izvornih oz. prvotnih jezikovnih sistemov in tistimi, ki so hoteli vse prilagoditi jeziku, ki prevzema« (Dobrovoljc 2004: 166–7).

Sami smo se pri prevzemanju sicer osredotočili na prevzemanje terminologije, vključujemo pa tudi raziskave prevzemanja, predvsem prevzemanja iz angleščine, v splošnem jeziku. Prizadevanje za razlikovanje med strokovnimi izrazi in besedami splošnega jezika sicer danes ni več produktivno in je tudi težko izvedljivo, če ne celo neizvedljivo.

Če se sedaj osredotočimo na anglicizme, naj najprej omenimo, da obstaja v mednarodnem merilu veliko raziskav anglicizmov, tudi več slovarjev anglicizmov ter tudi več ožjih in širših opredelitev anglicizmov. Görlach opredeljuje anglicizem kot »besedo ali idiom, ki je po svoji obliki (po zapisu), izgovorjavi, oblikoslovju ali vsaj po enem izmed teh treh) prepoznan(a) kot angleški oz. angleška, a je (kljub temu) sprejet(a) kot enota v besedišču jezika prevzemalca« (Furiassi idr. 2012: 5). Ta opredelitev je uporabna za leksikografske namene, vendar pa se anglicizmi v jeziku prevzemalca pojavljajo tudi v prilagojeni obliki in kot kalki (Rodríguez González, prav tam).

Prevzemanje anglicizmov na vseh jezikovnih ravneh je v slovenskem splošnem jeziku raziskovala E. Sicherl (1996, 1999), specifično glasovno prilagajanje anglicizmov pa Šuštaršič (1993). Predvsem na leksikalni ravni je anglicizme v slovenščini obravnavala N. Šabec (2004, 2006, 2011). Njene raziskave se sicer ne nanašajo ožje na anglicizme v strokovnem jeziku, a so nekatere njene ugotovitve pomembne tudi za prevzemanje anglicizmov v terminologiji, še posebej zaradi besedilnih in leksikalnih kazalnikov terminološke negotovosti (raba oklepajev, narekovajev, pojasnil, dvojnic⁵, sopomenk) – ki se pojavljajo tudi v splošnem jeziku – in so predmet tega prispevka.

⁵ Dvojnica je dvojnični zapis ali izgovor iste besede ali besedne zveze in je pojav na ravni leksema (Mirtič, Snoj 2022: 460). V prispevku se omejujemo le na zapis, ne na izgovor.

Predvsem novejši anglicizmi se pojavljajo v raznolikih oblikah. Nastopajo v »nestabilnih, dvojnih ali celo več oblikah, drugi so nekje vmes, spet drugi so že popolnoma poslovenjeni« (Šabec 2006: 209–10). Leksikalne anglicizme, ki jih N. Šabec (prav tam) imenuje tudi sposojenke (iz angleščine), deli še na ustaljene in neustaljene oblike, in sicer tiste, ki se pojavljajo razmeroma pogosto, a govorcem niso domače do take mere, da bi jih vsi pisali in izgovarjali na enoten način (zato obstajajo dvojnice ali trojnice ... dvojne ali trojne oblike), ter oblike, ki so manj znane in se v tisku velikokrat pojavljajo v narekovajih ali v poudarjenem tisku. Avtorica (prav tam) tudi zapiše, da nekaterim oblikam avtorji dodajo razlage, opombe, sopomenke in pomenske opise, da bi jih lahko razumeli vsi naslovniki. Prav tako pravi (2004: 20–6), da na prevzemanje anglicizmov vplivajo tako jezikovni dejavniki (npr. skladnost med jezikoma) kot nejezikovni (starost prevzetih besed, starost uporabnikov itd.). Ob preučevanju korpusnega gradiva (Nova beseda in FidaPLUS) pa je tudi A. Bizjak Končar (2012: 66) za besede, ki prihajajo iz angleščine, ugotovila, da se poleg podomačenih in citatnih različic pojavljajo še vmesne – bolj ali manj podomačene – različice. Na podlagi preučevanega gradiva je ugotovila, da tudi pri besedah, ki prihajajo iz angleščine, podomačevanje ni »nič hitrejše ali bolj enosmerno, ampak pisno še bolj nedosledno izpeljano kot pri drugih jezikih« (prav tam).

Sicer pa postaja tudi področje terminoloških anglicizmov danes vse bolj raziskano, saj se ti anglicizmi (internacionalizmi oz. globalizmi) pojavljajo v številnih strokovno-znanstvenih jezikih. P. Gaudio (2012: 311–22) npr. prepozna tri stopnje prevzetosti oz. vključenosti terminoloških anglicizmov s področja ekonomije v italijanščino: nevpete oz. neintegrirane (hapax legomena), delno vpete (z dodanim prevodom ali z menjavanjem med anglicizmom in prevodno ustreznico v domačem jeziku) in popolnoma vpete anglicizme (kadar ni ustreznice v domačem jeziku oz. je anglicizem popolnoma izpodrinil alternativni domači izraz). M. Kristiansen (2012) pa je npr. preučevala prevzemanje angleškega finančnega izrazja v norveških časopisih. V njeni raziskavi se pokaže, da si novinarji prizadevajo nadomestiti anglicizem z domačim izrazom, a pri tem nastane veliko različic oz. sopomenskih izrazov (prav tam: 278).

2.2 Besedilni in leksikalni kazalniki terminološke negotovosti ter terminološke različice

V besedilih obravnavanega področja zasledimo terminološko negotovost avtorjev in drugih jezikovnih posrednikov predvsem takrat, ko je treba določen strokovni izraz prevesti iz tujega jezika oz. ko ga želimo v zapisu posloveniti. Ta negotovost se v besedilu kaže z besedilnimi kazalniki terminološke negotovosti – z rabo narekovajev, oklepajev, pomišljajev, veznikov, poševnega tiska idr. – ter deloma tudi z leksikalnimi kazalniki terminološke negotovosti (sopomenskost). V procesu iskanja poimenovanj za nove pojme ali iskanja ustreznih prevodov poimenovanj v slovenščino tako pogosto nastanejo sopomenke, dvojnični zapisi oz. (prevodne) različice.

Sopomenskost v slovenski terminologiji sicer ni nekaj novega, saj je bil že Cigaletov slovar (1880), sicer najskromnejši po obsegu in izboru iztočnic, najbogatejši »po

sopomenskosti izrazov in navajanju slovanskih ustreznice med slovenskimi ali namesto njih« (Legan Ravnikar 2009: 65).

Raznolikost poimenovanj za isti pojem in tudi raznolike pomene istega (strokovnega) izraza oz. opredelitve in razumevanja določenega pojma pa je zaznati na tem področju tudi v angleškem jeziku. S takšno raznolikostjo smo se v slovenščini srečali že pri preučevanju prevajanja angleškega izraza *management* (Celinšek 2015, 2021; Celinšek, Rozman 2023), na kar je na Slovenskem vplivala tudi zamenjava družbeno-ekonomskega sistema, torej nejezikovni dejavnik. Raznolikost prevajanja angleškega izraza *management* pa je še bolj »pisana« v besednih zvezah s tem izrazom: npr. *menedžment/management znanja* (angl. *knowledge management*), *ravnanje z odpadki* (angl. *waste management*), *celovito obvladovanje kakovosti* (angl. *total quality management*), *ravnanje z ljudmi pri delu/ravnanje z zmožnostmi zaposlenec* (angl. *human resource management*), *upravljanje/vodenje/menedžiranje projektov* oz. *menedžment projektov* (angl. *project management*) itd.

Danes tako – predvsem ob prevajanju – nastajajo številne terminološke sopomenke.⁶ Sopomenskost strokovnega izraza je pogosto aktualizirana z nadomestitvijo tujega strokovnega izraza z domačo sopomenko, le-ta se lahko izrazi tudi skozi sopomenske tujke. Zgodi se tudi, da tujko (npr. iz francoščine, nemščine), ki ni anglicizem, prične izrivati anglicizem: npr. *ekipa* (iz fr.) – *tim/team* (iz angl. *team*), *konkurenčnost* (iz nem.) – *kompetitivnost* (iz angl. *competitiveness*). Lahko pa začne angleška tujka izrivati tudi slovenski izraz (*timi* oz. *skupine*).⁷ Sčasoma pride do večje naklonjenosti do tujk iz angleščine, iz jezika, ki je danes »lingua franca« tudi v menedžmentu. Te tujke imajo danes (oz. v prihodnosti) večjo možnost preživetja, a pogosto sobivajo s »starimi«.

Kljub vsemu zgoraj zapisanemu pa je v strokovnem in znanstvenem jeziku težnja v smeri standardizacije terminologije še vedno močna oz. še vedno osnovna zahteva terminološkosti, čeprav je le-ta težko uresničljiva (prim. Gnutzmann 2009: 518). Ključno standardizacijsko orodje je še vedno terminološki dogovor (Korošec 1972: 142–3; Kalin Golob 1998: 313).

3 Namen in metode preučevanja

Širši namen naše raziskave je bil preučitev strokovnih izrazov s področja menedžmenta in sorodnih področij, predvsem tistih izrazov, ki so iz angleščine (in tudi iz drugih tujih jezikov) »prodrli« v slovensko terminologijo, in načine prevzemanja teh izrazov. Namen tega prispevka pa je za obravnavana besedila skozi pregledovanje izpisanih strokovnih izrazov prepoznati nekatere skupne značilnosti terminološke negotovosti, torej prepoznati in opisati besedilne in leksikalne kazalnike te negotovosti. Pri tem

⁶ V našem prispevku uporabljamo za vse vrste različic, ki se nanašajo na isti pojem, izraz (terminološke) sopomenke, poleg tega pa v primeru razlik v zapisu določenega strokovnega izraza tudi izraz (terminološke) dvojnice.

⁷ V naši raziskavi: *timi* (angl. *team*) ali *ekipe*, *timi* oz. *skupine*. Pri zadnjem gre v strokovnem jeziku sicer za nenatančnost poimenovanja, saj opredelitvi tima in skupine nista enaki.

se – z namenom, da bi prepoznali čim večje število sopomenk – nismo osredotočali le na anglicizme, temveč na vse strokovne izraze.

V osnovi smo uporabili kvalitativno tehniko zbiranja in analize podatkov, kot jo opisujejo Easterby-Smith idr. (2002: 111). V celotni raziskavi smo uporabili tri metode zbiranja podatkov: ročno izpisovanje, izpis konteksta in polstrukturirano intervjuvanje (zadnje je le delno vključeno v ta prispevek). Metoda urejanja podatkov vključuje razvrščanje podatkov v skupine; metoda analize podatkov pa analizo pridobljenih podatkov. Z metodo izpisovanja smo tako pridobili seznam strokovnih izrazov, ki so se pojavili v vzorcu – vzorec je zajemal vse vrste besedil: članke, uvodnike, recenzije, informacije o novostih s področja menedžmenta ter ostale prispevke v revijah *Izzivi managementu in Management*.⁸ Preučevani vzorec je torej zajemal pisna besedila, poleg tega pa še intervjuje z uredniki, prevajalci in lektorji slovenskih strokovno-znanstvenih revij menedžmenta in sorodnih področij.⁹

V tem prispevku se omejujemo na uvodno in osrednjo raziskavo strokovnega besedišča – na del, ki obravnava besedilne in leksikalne kazalnike terminološke negotovosti – v omenjenih revijah. Uvodna raziskava je zajela 3 članke (dva iz revije *Izzivi managementu* iz leta 2010 in 2015 ter enega iz *Bančnega vestnika* iz leta 2010) z velikim številom besedilnih kazalnikov terminološke negotovosti (v teh besedilih avtorji namenjajo posebno pozornost terminologiji, o njej razmišljajo in predlagajo oz. utemeljujejo rabo ustreznih strokovnih izrazov), na podlagi katerih smo po analizi teh kazalnikov nadaljevali z osrednjo raziskavo: izpisali in analizirali smo strokovno izrazje iz 3 letnikov (6 števil) revije *Izzivi managementu* (2009–2011), skupaj 250 strani oz. 133.255 besed, 3 letnike (12 števil) revije *Management* (2009–2011), skupaj 419 strani, vključno s prvo številko revije *Management* (2006), 95 strani, tj. torej 13 števil in skupaj 422.622 besed. Pri tem izpis ni bil popolni, temveč selektivni. Presoja o tem, ali gre za strokovni izraz ali ne, ali gre za strokovni izraz z obravnavanega področja ali ne ter kje je meja strokovnega izraza, je bila subjektivna, kar je ena od omejitev naše raziskave. Skupno je bilo izpisanih 1.116 strokovnih izrazov. V prispevku se osredotočamo predvsem na primere, ki kažejo na terminološko negotovost. V raziskavi pa smo se deloma oprli na sociokognitivni pristop k terminologiji.

4 Rezultati raziskave

Naši podatki temeljijo na raziskavi iz doktorske disertacije (Celinšek 2020)¹⁰, v tem prispevku pa smo se osredotočili le na del raziskave – na raziskavo besedilnih in

⁸ Starejše revije s področja menedžmenta in teorije organizacije oz. ekonomije pri nas – *Economic Business Review* (EBR), *Organizacija, Naše gospodarstvo* – so v času nastajanja raziskave večino člankov objavljale v angleškem jeziku, omenjeni reviji pa v slovenskem jeziku, zato smo se osredotočili nanju.

⁹ Vzorec intervjuvancev je zajemal 12 urednikov oz. članov uredniških odborov (med katerimi so tudi avtorji člankov) obeh omenjenih in sorodnih revij, dve prevajalki in dve lektorici. Izsledke iz dela intervjujev, v katerem obravnavamo razumevanje izbranih strokovnih izrazov in odločanje jezikovnih posrednikov za domači ali tuji izraz, smo zaradi prostorskih omejitev le deloma vključili v zaključni del tega prispevka.

¹⁰ Doktorski študij, katerega del je bila doktorska disertacija, je delno financirala Evropska unija, in sicer iz Evropskega socialnega sklada (po pogodbi št. 1384).

leksikalnih kazalnikov terminološke negotovosti predvsem ob prevzemanju iz angleščine – in jo tudi nadgradili, ob čemer smo izpostavili pojavljanje sopomenskosti kot leksikalnega kazalnika terminološke negotovosti.

Rezultati uvodne raziskave, ki smo jo opravili na podlagi treh prispevkov iz revije *Izzivi managementa* in *Bančnega vestnika*, so na tem mestu predstavljeni le kot navedba številčnosti raznolikih skupin (13 skupin), ki izkazujejo enake ali podobne značilnosti terminološke negotovosti. To nam je pomagalo pri prepoznavanju teh kazalnikov na večjem vzorcu v glavni raziskavi in tudi usmerilo našo pozornost na pojavljanje sopomenskosti kot morebitnega dejavnika (leksikalnega kazalnika) terminološke negotovosti ali pač kot možnosti za sopomensko izražanje v terminologiji. Rezultati osrednje raziskave, in sicer tistega dela, ki se nanaša na besedilne kazalnike in sopomenskost, pa so v nadaljevanju v celoti predstavljeni. Ob primerjanju rezultatov obeh raziskav se je pokazalo, da je v obravnavanih besedilih, zajetih v glavno raziskavo, terminološka negotovost prisotna v manjši meri kot v uvodni raziskavi – torej nekaterih kazalnikov terminološke negotovosti oz. natančnosti iz uvodne raziskave v glavni raziskavi ne moremo potrditi – in da je v teh besedilih sopomenskost in tudi »dvojnica« značilna še zlasti za novejšje prevzete anglicizme (npr. *management* z dvojnico *menedžment* in z navideznimi in pravimi sopomenkami: vodenje, upravljanje, ravnateljstvo; direktor – manager; direktor – vrhni manager idr.).

Terminološka negotovost in neustaljenost je v preučevanih besedilih vezana bodisi na razmerje strokovni izraz v tujem jeziku – strokovni izraz v slovenskem jeziku bodisi na medsebojno razmerje dveh ali več (prevzetih ali neprevzetih) soobstoječih strokovnih izrazov, mestoma pa se kaže tudi skozi uporabo narekovajev, veznikov, oklepajev idr., pogosto ob vključevanju izvirnih (angleških) izrazov. Tuji izraz se ob slovenskem pogosto pojavlja verjetno z namenom, da se bralec lažje orientira, da se mu predstavi istovetni izraz v angleščini, saj bralci pogosto poznajo angleški izraz bolje od domačega. Več o tem je zapisano v izvedenih intervjujih z uredniki, avtorji, prevajalci in lektorji, izsledke katerih pa na tem mestu zaradi prostorske omejenosti nismo mogli vključiti.

Pri tem velja izpostaviti, da je včasih tanka meja med negotovostjo in težnjo po natančnosti avtorja oz. da se negotovost in natančnost lahko izrazita z istimi besedilnimi kazalniki, zato tega nismo ločevali.

Predstavljene kazalnike terminološke negotovosti smo torej v nadaljnji raziskavi spremljali na vzorcu besedil iz revij *Management* (M) in *Izzivi managementu* (IM) predvsem ob prevzemanju iz angleščine. Pri tem smo prepoznali naslednje skupine teh kazalnikov (za vsako skupino navajamo po nekaj primerov in revijo, v kateri se izraz pojavlja):

1. slovenski izraz z dodanim enim ali več angleškimi izrazi v oklepaju, lahko tudi v poševnem tisku; pred tujim izrazom je lahko dodano v *izvirniku* ali v *angl.* ali *angl.:*, lahko tudi brez oznake jezika

ravnateljstvo (v izvirniku: *management*) IM¹¹
družbe (v angl.: *societies*) IM
upravljanje v združbah (v angl. *organizational* ali *corporate governance*) IM
upravljanje družb (v angl. *companies*) s *podjetji* (v angl. *firms*) IM
dizajnersko razmišljanje (angl. *design thinking*) M
poslanstvo (*mission*) M
timi (angl. *team*) ali *ekipe* (IM 2009/2); *skupine* oz. *timi* (IM 2011/2)

2. angleški izraz sredi slovenskega večbesednega strokovnega izraza, zapisan v oklepaju (z oznako ali brez oznake jezika)

razlikovanje med glavnimi (core) in perifernimi delavci M
edinstvenost (angl. *uniqueness*) znanja M

3. slovenski izraz in (v oklepaju) en sopomenski/dva sopomenska angleška izraza ali obratno – povezano z oz.

- a) (deloma) domači izraz in v oklepaju dva sopomenska angleška izraza, povezana z oz.
pokojninski račun pri družbah za upravljanje (*trust* oz. *custodial account*) M
teorija virov (angl. *resource-based view of the firm* oz. *resource-based theory, RBT*) M
- b) tujka in v oklepaju dva sopomenska prevzeta – eden zakrito prevzet – slovenska izraza, povezana z oz.

direktorji (*vrhnji managerji* oz. *podjetniki*)¹² M

- c) dva sopomenska prevzeta izraza (tujki), povezana z oz.

managerji oz. *direktorji* M
krizni management (*ravnateljjevanje*) (IM 2009/2)
(funkcija) upravljanja (angl. *governance*) in *ravnateljjevanja* (IM 2010/1)

4. dva slovenska izraza (eden v oklepaju) za isti ali soroden izraz v angleščini, dodan v oklepaju

prenova (*preustvarjanje*) *poslovnega procesa* (angl. *BPR – Business Process Reengineering*) IM

5. slovenski izraz in angleška kratica v oklepaju, lahko tudi z razlago kratice v angleščini in tudi z dodanim angl.

celovito obvladovanje kakovosti (TQM) IM
managerski odkup z zadolžitvijo (*MBO – Management Buyout*, angl.) M
stalno izboljševanje (angl. *CI – Continuous Improvement*) IM
upravljanje sistema ravnanja z ljudmi pri delu (*HRM*) IM

6. slovenski in v oklepaju angleški izraz oz. označen pomen z navedbo avtorja, ki ta izraz uporablja

¹¹ Pripisujemo simbola za obe reviji: IM – *Izzivi managementu* in M – *Management*.

¹² Nem. *Unternehmer* – slov. *podjetnik* – kalk iz nemščine.

bistvena konkurenčna prednost v dizajnerskih inovacijah (angl. *meaning*, Verganti 2006) M

7. slovenski izraz v narekovajih, z dodanim angleškim v oklepaju v narekovajih ali brez njih (z oznako ali brez oznake jezika)

»skupen cilj« (»*common end*«)¹³ IM

»uporabniška izkušnja« (angl. *user experience*) M

8. delno prevedeni večbesedni strokovni izrazi (tudi s slovenskim strokovnim izrazom ali angleškim izvornim izrazom v oklepaju)

skladi feeder (*skladi življenjskega cikla*) M

metoda matching na osnovi verjetnosti izida (angl. *propensity score matching method*) M

HRM managerji M

managerji HRM M

sodobna TQM paradigma M

9. v celoti neprevedeni/citatni (tudi sklanjani) angleški izrazi v narekovajih ali brez njih s pomočjo t.i. »*people metro*« M

*čustvena inteligenca in organisational citizen behaviour pri zaposlenih*¹⁴ M

10. slovenska ustreznica oz. prevzeti izraz in (v oklepaju) dodan angleški izraz skupaj z nemškim izrazom (a) ter slovenski izraz z dodanim japonskim (b)

a) slovenski prevzeti izraz z dodanim angleškim in nemškim v oklepaju

management idej (angl. *Idea Management*, nem. *Ideenmanagement*) M

b) slovenski večbesedni izraz (deloma sopomenski: proces oz. sistem) oz. opis pojma in japonsko poimenovanje (prevzeto v slovenščino prek angleščine) z dodanim nemškim (*obvladovanje kakovosti uveljavljenega*) procesa oz. sistema stalnih izboljšav [...] japonski izraz *kaizen in njegov nemški ustreznik KVP (Kontinuierlicher Verbesserungsprozess)* M¹⁵

11. angleški izraz ali tujka – v oklepaju ali brez njega – (in slovenska ustreznica ter slovenska razlaga ali komentar v opombah za člankom, in sicer z uporabo naslednjih besed ali besednih zvez: *se v slovenskem jeziku sliši kot; pomeni; se uporablja; bomo uporabljali*

¹³ Zapisano v prevodu članka iz angleščine.

¹⁴ V prevodu angleškega povzetka: nadomestitev večbesednega strokovnega izraza iz angleščine (tj. *organisational citizenship behaviour*) s citatnim izrazom *organizational citizen behaviour (citizenship nadomeščeno s citizen)*.

¹⁵ *Kaizen*: Prek angleščine prevzet izraz; nemški izraz je daljši, a nemškemu bralcu razumljivejši, prav tako so daljše, a bolj povedne (vendar tudi manj ekonomične) slovenske ustreznice, npr. *obvladovanje kakovosti uveljavljenega procesa oz. sistema stalnih izboljšav*. V istem besedilu je za to tujko več slovenskih ustreznic.

*Design thinking se v slovenskem prevodu sliši kot dizajnersko razmišljanje, [...] razmišljanje po dizajnersko.*¹⁶ M

Ideacija (angl. ideation) pomeni fazo v razvoju novega izdelka ali storitve, v kateri ideje generiramo. M

V angleški literaturi se uporablja izraz two-sided market, v prispevku bomo uporabljali neposreden prevod. M

12. angleški izraz razložen z besedno zvezo, ki vsebuje *kot* (ali večbesedno slovensko poimenovanje, izraženo z glagolsko besedno zvezo z angleškim izrazom v oklepaju *outsourcing kot samostojna pogodbena metoda* M
prenesti izvajanje posameznih storitev (outsourcing) M

Navedeni primeri kažejo na terminološko negotovost oz. neustaljenost, izraženo z besedilnimi kazalniki, in ob tem v nekaterih primerih tudi na pojavljanje sopomenskosti. V nekaterih zgoraj navedenih primerih opazovanih kazalnikov pa je zaznati tudi težnjo po večji natančnosti.

Prepoznali smo torej naslednje besedilne kazalnike terminološke negotovosti (tudi »terminološke natančnosti«): slovensko poimenovanje z dodanim enim ali več angleškimi izrazi v oklepaju (tudi v poševnem tisku), lahko tudi z navedbo avtorja; pred tujim izrazom je lahko dodano *v izvorniku* ali *angl.* (za *angl.* je lahko pred tujim izrazom uporabljeno dvopičje, oznake jezika pa lahko tudi ni); kombinacija slovenskega in angleškega izraza v večbesednem strokovnem izrazu oz. delno preveden tuj izraz (v nekaterih primerih razlaga ali slovenska ustreznica v oklepaju); slovenski izraz in (v oklepaju) dva sopomenska angleška izraza – povezana z *oz.*; dva slovenska izraza (eden v oklepaju) za isti ali soroden izraz v angleščini, dodan v oklepaju; slovenska ustreznica in (izvirni) izraz v tujem jeziku (angleškem, nemškem, japonskem); angleški izraz in slovenska razlaga v opombah za člankom, z uporabo naslednjih besed ali besednih zvez: *se v slovenskem jeziku sliši kot, pomeni, se uporablja, bomo uporabljali, kot*. Kazalniki terminološke negotovosti so tudi neprevedeni strokovni izrazi. Lahko torej rečemo, da gre za besedilne in leksikalne (besedne) kazalnike terminološke negotovosti. Pri tem je pomenljivo, da se sopomenski izrazi pojavljajo tako v slovenščini kot tudi v tujem jeziku.

5 Razprava

Besedilni kazalniki terminološke negotovosti so pogosto povezani s pojavom terminološke sopomenskosti. Sopomenskost je v strokovnem in znanstvenem jeziku sicer še vedno nezaželena, a vendar prisotna. Da bi razumeli pojav, rabo in pomen sopomenskosti ter tudi vlogo besedilnih kazalnikov terminološke negotovosti, je potrebno upoštevati več vidikov. Razumevanje le-teh bi lahko prispevalo k temu, da bi število nepotrebnih in neustreznih sopomenk omejili ali nekatere celo opustili, pri tem pa tudi zmanjšali število nekaterih ločil in drugih sredstev, ki kažejo na terminološko negotovost.

¹⁶ V strokovni literaturi in v govoru se pojavlja tudi izraz *snovalsko/modelirano razmišljanje*.

Namen pričujočega prispevka je bil v obravnavanih besedilih v revijah *Management* in *Izzivi managementu* prepoznati besedilne kazalnike terminološke negotovosti in hkrati s tem pojavljanje sopomenskosti. Sopomenke so lahko v terminologiji leksikalni kazalnik terminološke negotovosti, lahko pa – skupaj z besedilnimi kazalniki terminološke negotovosti – kažejo tudi na težnjo po natančnosti in razumljivosti, težnjo po nadomestitvi tujke z domačim izrazom ter tudi vsaj v prehodnem obdobju več možnosti ali izbir, več različic, za poimenovanje strokovnega izraza.

Besedilne kazalnike terminološke negotovosti smo razvrstili po skupinah s skupnimi značilnostmi. Ti kazalniki so izraženi z rabo narekovajev, oklepajev, pomišljajev, poševnega tiska, citatnih izrazov, veznikov, nekaterimi besednimi zvezami in tudi drugače (npr. razlage). Leksikalni kazalniki terminološke negotovosti pa so izraženi s sopomenkami. Sopomenski izrazi – na katere moramo biti pri preučevanju terminološke negotovosti še posebej pozorni – nastopajo v obravnavanih besedilih drug ob drugem ali pa na različnih mestih v istem besedilu. Analiza izrazov je pokazala, da je sopomenskost značilna tako za starejše kot tudi za novejše strokovno izrazje, besedilni kazalniki terminološke negotovosti pa so v obravnavanih revijah le mestoma prisotni, in sicer predvsem pri poimenovanju novejših pojmov. Prav tako je tudi sopomenskost kot leksikalni kazalnik terminološke negotovosti prisotna predvsem pri poimenovanju nekaterih novejših pojmov in pri nekaterih tistih pojmih, pri katerih je zaradi nejezikovnih dejavnikov prišlo do spremembe pomena. Terminološka negotovost, prav tako pa tudi težnja po natančnosti, je v obravnavanih primerih – še ob drugih dejavnikih – botrovala pojavitvi več strokovnih izrazov za poimenovanje istega pojma.

Besedilne kazalnike terminološke negotovosti lahko povežemo z raziskavami, ki obravnavajo stopnjo vključenosti tujih izrazov v domače strokovno besedišče (prim. Gaudio 2012). V navedenih skupinah bi lahko prepoznali nevpete tujke/anglicizme, delno vpete in popolnoma vpete anglicizme. V predstavljeni raziskavi smo med anglicizmi kot najštevilčnejšo in zelo raznoliko prepoznali drugo skupino – to so delno vpeti anglicizmi: anglicizmi z dodanim prevodom ali z menjavanjem med anglicizmom in prevodno ustreznico. Preučevane besedilne kazalnike terminološke negotovosti lahko povežemo še s preučevanju anglicizmov v slovenskem jeziku. Sicer gre za anglicizme v splošnem jeziku. Raziskave N. Šabec (2004, 2006, 2011) so za novejše anglicizme pokazale, da se le-ti pojavljajo v nestabilnih oz. neustaljenih oblikah – pogosto so manj znane in se zato v tisku velikokrat pojavljajo v narekovajih ali v poudarjenem tisku, nekaterim oblikam pa avtorji za lažje razumevanje dodajo razlage, opombe, sopomenke in pomenske opise – dvojnih ali celo več oblikah, tudi vmesnih oblikah, nekateri anglicizmi pa so že popolnoma poslovenjeni. Tudi v našem raziskovanju strokovnega izrazja smo prepoznali primere neustaljenih oblik, ki se pojavljajo v narekovajih ali pa jim je dodan pomenski opis (opredelitev) oz. komentar. Dvojnične zapise, kot poimenuje zapise v paru: podomačena in citatna različica, pa za novejše prevzeto besedje zasledi tudi A. Bizjak Končar (2012: 66), ki poleg teh zapisov oz. različic zasledi še pojavljanje vmesnih različic; podobno tudi pri anglicizmih, kjer podomačevanje ni nič hitrejše, temveč pisno še bolj nedosledno izpeljano kot pri prevzemanju iz drugih jezikov (prav tam). Pri tem pa obe avtorici, A. Bizjak Končar (prav tam) in N. Šabec

(2004: 20) izpostavita poleg jezikovnega še nejezikovni vpliv na prevzemanje (npr. starost prevzetih besed, starost uporabnikov; v naši raziskavi npr. menjava družbenega sistema – družbeni kontekst, diahrona razsežnost).

V tej raziskavi predstavljeni besedilni in leksikalni kazalniki terminološke negotovosti imajo lahko v terminologiji tako negativne kot tudi pozitivne učinke, saj lahko le-ti natančnost in razumljivost določenega strokovnega izraza in posledično besedila zmanjšujejo, lahko pa jo tudi povečajo oz. izboljšajo njegovo razumljivost in jasnost (npr. ob slovenskem prevodu dodan še izvorni angleški izraz ali celo razlaga v opombah pod črto oz. na koncu prispevka). Za to pa je v strokovnem in znanstvenem jeziku pomembno natančno razumevanje in jasna opredelitev določenega pojma ter tudi razmerij med (temeljnimi) pojmi (prim. Temmerman 2000). Raznoliko in nenančno razumevanje temeljnih pojmov je, kot je bilo potrjeno v naši širši raziskavi, eden od perečih problemov obravnavanega področja in eden od razlogov za pojavljanje nepotrebnih in navideznih sopomenk. Nekaj primerov iz raziskave kaže tudi na to, da lahko negotovost glede ustreznega poimenovanja v slovenščini povzroči že nejasno razumevanje in posledično neenotno poimenovanje – ali pač le neenotno (sopomensko) poimenovanje – v tujem jeziku (primer iz naše raziskave: slovenski izraz in v oklepaju dva sopomenska angleška izraza povezana z oz.). Upoštevanje tega je ključnega pomena pri raziskovanju razumevanja pomenov in posledično tudi njihovega poimenovanja, kar je za temeljne pojme obravnavanega področja potrdila tudi naša širša raziskava.

Kot je izpostavljeno že v sociokognitivnem pristopu k raziskovanju terminologije, se je tudi v naši (širši) raziskavi pokazalo, da je pri odločanju za ustrezno poimenovanje pomembno tudi sobesedilo, poleg tega pa tudi »ožje okolje«: določen tuji strokovni izraz (npr. angl. *management*) je lahko v različnih besednih zvezah – večbesednih strokovnih izrazih – preveden z različnimi sopomenskimi: npr. *celovito obvladovanje kakovosti (TQM)*, *ravnanje z zmožnostmi zaposlencev (HRM)* itd.

Pri tem smo torej ob raziskovanju besedilnih in leksikalnih kazalnikov terminološke negotovosti ugotovili, da tudi na obravnavanem področju, tj. v jeziku menedžmenta in sorodnih ved, obstajajo v slovenščini prizadevanja za to, da tujko nadomestimo z domačim izrazom. Enako je bilo ugotovljeno tudi v nekaterih drugih raziskavah anglicizmov v splošnem in strokovnem jeziku (npr. Šabec 1992, 2004, 2006, 2011; Kristiansen 2012). Za tuji, dobesedno prevedeni, večbesedni strokovni izraz *menedžment človeških virov* se npr. uporablja tudi domači izraz *ravnanje z ljudmi pri delu* ali *ravnanje z zmožnostmi zaposlencev*, za tujko *dizajnersko razmišljanje* se uporablja tudi domači izraz *snovalsko razmišljanje*, za tujko *outsourcing* se uporabljajo domači izrazi, kot so npr. *prenašanje izvajanja posameznih storitev*, *zunanje izvajanje*, *dajanje storitev v najem*, za tujko *kaizen*, iz japonščine – prek angleščine – prevzeto besedo, pa se npr. uporablja tudi slovenski večbesedni strokovni izraz *obvladovanje kakovosti uveljavljenega procesa stalnih izboljšav* oz. *obvladovanje kakovosti uveljavljenega sistema stalnih izboljšav*. Tako podomačevanje pa ni vedno »ekonomično« in je zato pogosto manj ustrezno oz. se manj pogosto uporablja. Vsekakor v strokovnem in znanstvenem jeziku domači izrazi pogosto »sobivajo« ob tujih. Ob vedno večjem vplivu angleščine in sprejemanju

anglicizmov v strokovno besedišče drugih jezikov pa se številni raziskovalci sprašujejo, kako najti načine za »nadzorovanje« vse večje prisotnosti anglicizmov.

Predvsem pri prevajanju in ob odločanju o prevzemanju ali neprevzemanju strokovnih izrazov iz angleščine se avtorji ob različnih obstoječih poimenovanjih (prevodih) istega strokovnega izraza srečujejo z nelahkimi odločitvami: katero poimenovanje izbrati med številnimi »kandidati« in kako podomačiti tuji izraz, ki še ni preveden oz. kako tujko, predvsem anglicizem, zapisati – tudi zato mestoma uporabljajo besedilne kazalnike terminološke negotovosti – ali kako se tujki izogniti. Mnogi avtorji pa pri zapisovanju anglicizmov ne morejo sprejeti danes veljavnih pravopisnih pravil; »starejša« se jim zdijo za zapisovanje le-teh v strokovnem in znanstvenem jeziku ustreznejša (torej zapisovanje z upoštevanjem zapisa v angleščini in ne podomačevanje zapisa, in sicer predvsem pri zapisih, ki vsebujejo dvočrkje *dž* (za angl. *g*) ali *č* (za angl. *ch*): »[a]ngleških strokovnih izrazov ob prevzemanju ne želimo popačiti«, pravijo nekateri intervjuvanci v naši raziskavi).

Tako ob terminološki negotovosti (a tudi težnji po natančnosti), različnih pogledih na prevzemanje in mestoma ob odsotnosti terminološkega dogovora, tudi odsotnosti s strani stroke in jezikoslovcev dogovorjenih smernic za zapisovanje terminoloških anglicizmov, prihaja do soobstajanja nekaterih dvojničnih zapisov, do več (navidezno) sopomenskih izrazov za poimenovanje določenega pojma ter do v raziskavi prepoznanih besedilnih kazalnikov terminološke negotovosti.

V raziskavi smo torej prikazali besedilne in leksikalne kazalnike terminološke negotovosti in s tem negotovost samih avtorjev, hkrati s tem pa vseskozi prisotno terminološko sopomenskost. Ta je bila v strokovnem jeziku prisotna že v preteklosti, npr. ob prevajanju strokovnih slovarjev in drugih strokovnih besedil. Skušali smo tudi izrisati možno izhodišče za rešitve terminoloških problemov, ki se pojavljajo v menedžmentu in na sorodnih področjih: če le mogoče, bi kot ustrezen prevod izbrali domači izraz, a imajo tudi internacionalizmi oz. globalizmi (danes predvsem anglicizmi) svoje prednosti, če le omogočajo jasno komunikacijo oz. razumevanje. V »morju« sopomenskih izrazov, ki smo jih prepoznali za nekatere ključne pojme obravnavanega področja, se kaže nujnost po povezovanju strokovnjakov in terminološkem dogovarjanju, in sicer v sodelovanju z jezikoslovci.

Naš izpis strokovnega besedišča in tudi besedilnih in leksikalnih kazalnikov terminološke negotovosti bi lahko bil izhodišče za korpusni pristop v nadaljnjem raziskovanju: preverba vsake od enot v našem obsežnem naboru sopomenskega strokovnega izrazja v korpusu – z npr. milijonom besed (prim. Rajh 2013) – bi naše podatke še dopolnila, vsekakor pa bi jih dodatno objektivizirala.

VIRI IN LITERATURA

- Pamela FABER BENÍTEZ, 2009: The Cognitive Shift in Terminology and Specialized Translation. *Monografías de Traducción y Interpretación* 1. 107–34.
- Dubravka CELINŠEK, 2015: Pomen, pojavljanje, prevzemanje in prevajanje besede management v slovenščini. *Jezikoslovni zapiski* 21/2. 61–83.
- Dubravka CELINŠEK, 2020: *Prevzemanje angleških strokovnih izrazov v menedžmentu: Doktorska disertacija*. Ljubljana: Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani.
- Dubravka CELINŠEK, 2021: Menedžment ali ravnateljstvo ter prevajanje in prevzemanje strokovnih izrazov iz angleščine v slovarjih in drugih virih. *Izzivi managementu*. 44–55.
- Dubravka CELINŠEK, Rudi ROZMAN, 2023: Problemi poimenovanja temeljnih organizacijskih procesov v slovenščini in prevajanje teh izrazov iz angleškega jezika. *Izbrane teme iz ekonomike, managementa in organizacije: monografija ob 100. obletnici rojstva prof. dr. Filipa Lipovca*. 185–204.
- Matej CIGALE, 1880: *Znanstvena terminologija s posebnim ozirom na srednja učilišča*. Ljubljana: Matica slovenska.
- Mark EASTERBY-SMITH, Richard THORPE, Andy LOWE, 2005: *Raziskovanje v managementu*. Koper: Fakulteta za management, Univerza na Primorskem.
- Christiano FURIASSI, Virginia PULCINI, Felix RODRIGUEZ GONZALEZ, 2012: *The Anglicization of European Lexis*. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company.
- Paola GAUDIO, 2012: Incorporation Degrees of Selected Economics-related Anglicisms in Italian. *The Anglicization of European Lexis*. Ur. C. Furiassi, V. Pulcini, F. Rodriguez Gonzalez. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins Publishing Company. 305–24.
- Claus GNUTZMANN, 2009: Language for Specific Purposes vs. General Language. *Handbook of Foreign Language Communication and Learning*. Ur. K. Knapp, B. Seidlhofer, H. Widdowson. Berlin, New York: Mouton de Gruyter. 517–44.
- Manfred GÖRLACH, 2005: *A Dictionary of European Anglicisms*. Oxford: Oxford University Press.
- Monika KALIN GOLOB, 1998: Javnost kot strokovni izraz. *Teorija in praksa* 35/2. 312–5.
- Aleksandra BIZJAK KONČAR, 2012: Pisno podomačevanje novejših prevzetih besed v slovenščini. *Pravopisna stikanja: razprave o pravopisnih vprašanjih*. Ur. A. Bizjak Končar idr. Ljubljana: Založba ZRC. 63–71.
- Mojca ŽAGAR KARER, Nina LEDINEK, 2021: Med terminologijo in splošno leksiko: determinologizacija in z njo povezane slovaropisne in uporabniške dileme. *Slovenski jezik – Slovene Linguistic Studies* 13. 41–60.
- Tomo KOROŠEČ, 1972: *Pet minut za boljši jezik*. Ljubljana: DZS.
- Marita KRISTIANSEN, 2012: Financial Jargon in a General Newspaper Corpus. *Exploring Newspaper Language: Using the Web to Create and Investigate a Large Corpus of Modern Norwegian*. Ur. G. Andersen. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company. 257–83.
- Tanja MIRTIČ, Marko SNOJ, 2022: Merila za razlikovanje med dvojnicami in sinonimi v eSSKJ. *Slavistična revija* 70/4. 459–73.
- Ada VIDOVIČ MUHA, 2007: Vprašanje globalizmov ali meje naših svetov. *Simpozij Obdobja 22: Členitev jezikovne resničnosti*. Ljubljana: Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani in Center za slovenščino kot drugi/tuji jezik. 73–81.

- Ivanka RAJH, 2013: *Analiza terminotvornih teženj v razvoju hrvaške in slovenske trženjske terminologije od 1970 do danes: Doktorska disertacija*. Ljubljana: Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani.
- Andreja LEGAN RAVNIKAR, 2009: Razvoj slovenskega strokovnega izrazja. *Terminologija in sodobna terminografija*. Ur. Nina Ledinek idr. Ljubljana: ZRC SAZU.
- Rudi ROZMAN, Jure KOVAČ, 2012: *Management*. Ljubljana: Gospodarski Vestnik.
- Rudi ROZMAN, Jure KOVAČ, Miran MIHELČIČ, 2011: *Sodobne teorije organizacije*. Ljubljana: Ekonomska fakulteta Univerze v Ljubljani.
- Eva SICHERL, 1996: *Angleški element v sodobnem slovenskem jeziku: Magistrsko delo*. Ljubljana: Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani.
- Eva SICHERL, 1999: *The English Element in Contemporary Standard Slovene: Phonological, Morphological and Semantic Aspects*. Ljubljana: Znanstveni inštitut Filozofske fakultete.
- Nada ŠABEC, 1992: *Linguistic and Sociolinguistic Constraints on English-Slovene Code-Switching: Doktorska disertacija*. Zagreb: Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
- Nada ŠABEC, 2004: Recent English Loanwords in Slovene. *ELOPE* 1/1–2. 19–27.
- Nada ŠABEC, 2006: Anglicizmi v slovenskih medijih. *Diahronija in sinhronija v dialektoloških raziskavah*. Ur. M. Koletnik, V. Smole. Maribor: Slavistično društvo. 208–15.
- Nada ŠABEC, 2011: Slovene-English Language Contact and Language Change. *ELOPE* 8/1. 31–9.
- Rastislav ŠUŠTARŠIČ, 1993: *Prevzemanje angleških slovarskih enot v slovenščino: fonološko prilagajanje: Magistrsko delo*. Ljubljana: Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani.
- Rita TEMMERMAN, 2000: *Towards New Ways of Terminology Description. The Sociocognitive Approach*. Amsterdam: John Benjamins.
- Sara VANDEWAETERE, Hildegard VERMEIREN, 2017: How translators and interpreters cope in different ways with lexical/terminological uncertainty when they deal with English as the lingua franca: a rationale for specific terminological training. *Terminological Approaches in the European Context*. 64–81.
- Andreja ŽELE, 2011: Glagoli na *-irati* v današnji slovenščini. *Slavistična revija* 59/2. 213–27.
- Andreja ŽELE, 2012: *Pomensko-skladenjske lastnosti slovenskega glagola*. Ljubljana: Založba ZRC SAZU.

SUMMARY

The paper examines the textual and lexical indicators of terminological uncertainty and by examining these indicators also the ways of demonstrating the terminological uncertainty of authors when the terms are translated or borrowed from other languages, especially from English. In this research, we focus on the field of management and related fields, by including texts from two Slovene journals in the field of management or organizational science respectively: *Management* and *Izzivi managementu* (Management Challenges). We established that in the discussed journals we rarely encounter textual indicators of terminological uncertainty, and that the terminological uncertainty is also reflected in terminological synonyms (lexical indicator), even in some of the field's key terms. The identified diverse textual indicators of terminological uncertainty that appear in this research are classified into different groups. This

way, we present various ways of the authors' dealing or responding when facing terminological uncertainty. Some cases of the mentioned indicators demonstrate the tendency of the authors to be precise and clear in their use of terminology. In our wider research, the discussed terms are partly compared with their designations in other sources and, in some cases, with the comments from the interviewees (editors, members of editorial boards, language reviewers and translators). In this way we also revealed the cases of diverse understanding of some key concepts and the need for terminological agreement.

